

Heid Cat zondag 28 en 29

Heilig Avondmaal 1 teken 2 waarde 3 zegel

Gemeente,

Toen het over de Heilige Doop ging, gebruikten we het voorbeeld van de sleutel. Wat is een sleutel nou waard? Gewoon ijzer en wat dat betreft krijg je er een paar centen voor en meer niet. Maar als je bij de notaris vandaan komt en de handtekeningen zijn gezet dan is de sleutel het bewijs dat jij de eigenaar bent. Dat je vrije toegang tot het huis hebt en overal komen mag, in elk vertrek.

En zo is het met het water van de doop: het is maar water en niet zoveel, dus daar heb je niet veel aan op zich. Maar voor ieder die gelooft is het bewijs van je toegang tot het Koninkrijk van God. Door afwassing van zonden en nieuw leven, wedergeboorte.

En zo is het ook met het Heilig Avondmaal. Want op zich: brood en wijn. En dan nota bene maar één stukje brood en één slokje wijn. Daar heb je niet veel. Als gewoon eten zou je zeggen: kom op, zo'n klein beetje heb ik niet genoeg aan. Geef me alsjeblieft wat meer, veel meer. En: wat lekkerder. Als je zondagmiddag na de avondmaalsdienst thuis aan tafel zit, of op een verjaardag of jubileum eet, dan staan er dingen op tafel die heel wat lekkerder zijn. Wat is dan één stukje brood en één slokje wijn?

Ja, maar voor een ieder die gelooft is dat éne stukje brood en dat éne slokje wijn bewijs van veel grotere dingen. Ga maar na wat brood en wijn wil zeggen:

1 teken

Dan moeten we goed in het oog en in het hart hebben dat het gaat om gebroken brood en vergoten wijn. "Het brood dat wij breken". En de wijn wordt zichtbaar vergoten, uitgegoten in de beker. En zo zien verbroken brood en vergoten wijn op het lichaam en bloed van de Heere Jezus. Zijn lichaam dat verbroken werd: pijn gedaan, gemarteld, gekruisigd, vervloekt. En Zijn bloed dat vergoten werd. Vergoten, met geweld om het leven gebracht. Door Judas, Pilatus, het Sanhedrin, de soldaten, ja door God. Zijn lichaam en bloed: verbroken en vergoten als het enige offer voor de zonde. Waarin vergeving van zonden is en eeuwig leven.

En om te beginnen is zijn brood en wijn daar bewijs van. Voor ieder die gelooft geldt: zoals je brood en wijn krijgt, zoals jij brood en wijn krijgt zo is Jezus lichaam verbroken tot volkomen verzoening van al je zonden. Is Zijn bloed vergoten voor jou tot volkomen verzoening van al je zonden. Hij voor u, Hij voor jou. Hij gaf Zichzelf voor u, voor jou. Dat het eerste waar brood en wijn bewijs van zijn.

Het tweede is: brood en wijn zijn voedsel. En voedsel, eten dat houdt je lichaam in stand, dat houdt je leven in stand. Zou je nooit eten, dan gaat het niet goed met je lichaam, dan sterft je leven zelfs. Maar voedsel houdt je in leven, houdt je leven in stand. Kijk, zo houdt Jezus je leven, je geestelijk leven in stand. Zijn offer is het voedsel voor het geestelijk leven. En kijk maar: Hij geeft Zichzelf te eten. Denk aan Johannes 6: Mijn vlees is waarlijk Spijs, Mijn bloed is waarlijk Drank. En Jezus laat zien: Ik geef je geestelijk leven te eten. En daarom zal het niet bezwijken, zal het niet ophouden. Je geestelijk leven blijft. Vandaag, morgen, overmorgen, volgend jaar, op je sterfdag. Ik voed je geestelijk leven, je bidden, je verlangen, je strijden, je hopen, je geloven, je vertrouwen, Ik voed het zodat het blijft tot en met de laatste dag van je leven toe. Het houdt nooit op. Je geestelijk leven sterft nooit.

En het derde is: daarvoor denken we nog eens aan wat het Heilig Avondmaal is: een maaltijd. En een maaltijd is het Oude Oosten een ontmoetingstijd. Tijd om elkaar te ontmoeten, te spreken van hart tot hart, bij elkaar te zijn, van elkaars aanwezigheid te genieten. Gemeenschap met elkaar noemt de Bijbel dat. Dat moet je proberen vast te houden dat een maaltijd daarvoor is. Het Heilig Avondmaal is een maaltijd. En voor wie gelooft is dat een bewijs dat Jezus Christus je wil ontmoeten, Zijn hart voor je wil openen, van Zijn aanwezigheid wil laten genieten. En dat Hij dat eens voor eeuwig en ten volle zal doen. Dat Hij zichzelf helemaal zal geven en Zijn hart volkomen openen en Zichzelf helemaal zal laten genieten in het eeuwig Koninkrijk van God.

Dus: brood en wijn zijn voor wie gelooft bewijs van drie dingen: Jezus voor mij in het verleden. Jezus voedt mij in het heden. Jezus verzadigt mij in de toekomst. Dus het Heilig Avondmaal laat zien: zo rijk ben je! Zo zeker is het! Dat blijkt ook uit de woorden van de Heere Jezus bij de inzetting: dit is het Nieuwe Testament in Mijn bloed. Het Nieuwe verbond, testament. En in dat testament staat: Ik zal je geven Mijzelf, Mijn schatten, Mijn erfenis. Alles.

Als dat tot je doordringt dan duizelt het je wel eens. Soms aan de tafel, soms later. Zo rijk zo zeker mag ik zijn. Hij voor mij, Hij voedt mij, Hij verzadigt mij. Mij: schuldige, zondaar, vloekwaardige, vijand van nature, erfgenaam van de eeuwige dood, in zonden ontvangen en geboren. Dat geldt mij. Laat mij nog maar even aan de tafel zitten, laat het nog maar even duren. Want ik kan mijn zielsgeluk niet op, want ik kan haast niet geloven. Laat mij aan de tafel mogen blijven.

En wees nou eens eerlijk: als je niet aan het Heilig Avondmaal gaat omdat je weet: ik ken Jezus niet, het geloof is mij vreemd. Mis je niet veel, je alles. Wat je wel hebt, weegt niet op tegen wat zij hebben die aan Zijn tafel zitten. Niemand die je liefheeft tot in de dood, niemand die voor je zorgt in leven en sterven, niemand die je eeuwig verzadigen zal. Of het moest de duivel zijn. Maar dan verzadigen met pijn en wroeging. Zou je

niet verlangen te geloven, Jezus te kennen? Zou je niet verlangen hierin te delen? Zou je niet verlangen dan op belijdeniscatechisatie te komen, geloofsbelijdenis te doen, en ook aan te mogen gaan? In die rijkdom te delen? Goed nieuws: Evangelie: u wordt ertoe geroepen. God roept u/jou tot Zijn Zoon. Van Gods kant hoeft er niets in de weg te staan.

2 waarde

Nou is het u misschien opgevallen, misschien ook niet, dat de catechismus het Heilig Avondmaal bijna precies hetzelfde behandelt als de Heilige Doop. De eerste 5 vragen zijn zowat woordelijk gelijk en de antwoorden hebben ook overeenkomst. Vraag 1: hoe wordt gij verzekerd? Vraag 2 wat is dat te zeggen? Vraag 3: waar heeft Christus dat beloofd? Vraag 4: is dan het teken de zaak zelf? Vraag 5: waarom noemt Jezus dan...? Vandaar dat ook deze preek dezelfde opbouw heeft als de preek over de Heilige Doop.

En dat betekent dat na het teken, we na gaan denken over de waarde van het Heilig Avondmaal. En net als de Heilige Doop hebben we dan met twee strekdammen te maken. U/jij weet nog: als je met een schip vanaf de Noordzee de Nieuwe Waterweg bij Rotterdam in wilt varen heb je aan beide kanten, noord en zuid, een pier, een strekdam die in zee steekt. Daar moet je bij uit de buurt blijven om daar recht tussendoor de vaargeul aan te houden die je in de haven brengt. Zo kun je de doop onderschatten en overschatten. Zo kun je het Heilig Avondmaal ook op twee manieren verkeerd opvatten. En eigenlijk is dat dan dat je het op twee manieren kunt overschatten.

De eerste manier staat in zondag 29 vraag 78. Die komt uit de rooms katholieke kerk vandaan. De eerste vorm van onderschatting is die van oorsprong uit de Rooms katholieke kerk komt. Waar geleerd wordt dat brood en wijn echt veranderen in het lichaam en bloed van de Heere Jezus. (zoals in vraag 78 verwoord is) Je ziet het niet, je proeft het niet, maar het is wel zo. Antwoord 80b zegt dat zo: Christus is lichamenlijk in brood en wijn aanwezig, en moet daarom ook aanbeden worden in brood en wijn, en als de mis plaatsvindt wordt Hij dagelijks geofferd. Het misoffer is nodig om het offer aan het kruis af te maken, te voltooien. Door daaraan deel te nemen zorg je voor die verzoening en krijg je er deel aan. Komt dat offer je toe. Door daaraan deel te nemen zorg je voor die verzoening en krijg je er deel aan. Komt dat offer je toe. Er wordt dan wel gesproken van gratia infusa. Gratia is genade. Infusa daar hoor je het woord infuus in. Je ligt buiten kennis in het ziekenhuis, en me het infuus krijg je voedsel, al besef je het niet. Nou zo is het ook met het avondmaal als je daaraan deelneemt ontvang je genade, ook al besef je het niet.

Onderschatting van (de heiligheid van) het Heilig Avondmaal. Je moet aangaan en door aan te gaan krijg je genade. En tegelijk houdt het in: als je maar aangaat dan krijg je genade. Overschatting van het Heilig Avondmaal. Baat het niet dan schaadt het niet. En iedereen moet

aangaan en iedereen mag aangaan. Zelfbeproeving of je echt gelooft is eigenlijk niet nodig, want je mag en moet toch aangaan. En dat wint ook binnen onze kerk terrein, ook binnen de Gereformeerde Bondsgemeenten.

Een levensgevaarlijke strekdam. Waardoor je als trouwe avondmaalganger gerustgesteld bent, want je gaat toch aan. En je slaat te pletter op de rechterstoel van God.

En er wordt overgeslagen dat niet iedereen tot het Heilig Avondmaal mag komen. Kijk, iedereen mag tot Christus komen. En wie tot Christus is gekomen mag tot het Heilig Avondmaal komen. Het Heilig Avondmaal vervangt het komen tot Christus niet, maakt het komen tot Jezus niet overbodig, maar roept er juist om, onderstreept juist die noodzaak.

Maar er is een tweede strekdam. Vaak ontstaan uit grote angst voor deze eerste strekdam. Dat je daar zo bang voor bent, dat je naar de andere strekdam koerst. Die komt historisch gezien bij Zwingli vandaan. (niet bij Calvijn dus, die zag de dingen wel goed) En die vinden we in antwoord 79a. Dan denk je: de waarde van het Heilig Avondmaal die zit hem hierin dat het je laat zien dat zoals brood en wijn dit tijdelijk leven onderhouden zo onderhoudt Christus gekruisigd lichaam en bloed onze zielen tot het eeuwige leven. Dat is de waarde van het Heilig Avondmaal, meer niet. Dat laten de gelovigen zien. Dat moeten de gelovigen demonstreren aan de tafel. Ze moeten daar laten zien dat hun geloof gevoed word door Jezus lichaam en bloed. Zwingli leidde dat oa af uit het Latijnse woord voor sacrament: krijgseed. De eed die soldaten aflegden van hun trouw aan hun commandant.

Let dan wel op: dan ligt het accent op de soldaat, op de gelovige. Hij legt de krijgseed af. En als die commandant dan aan de generaal zijn leger wil laten zien, dan neemt hij er een aantal mee. Welke: de besten natuurlijk. Waar hij mee voor de dag kan komen. En dat werkte door bij Zwingli: bij het Heilig Avondmaal leggen de gelovigen hun krijgseed weer af. dat ze trouw zullen zijn. En als Christus dan Zijn Vader iets van Zijn leger wil laten zien, welke soldaten neemt Hij dan mee? De beste natuurlijk. Waar Hij mee voor de dag kan komen. En zo kom je tot een overschatting van het Heilig Avondmaal. Daar wil Jezus Zijn beste soldaten laten zien aan de Vader en aan de Gemeente. Dus het Heilig Avondmaal is voor hen waarmee Hij voor de dag kan komen. De beste gelovigen. De gevorderden. Die zich het beste hebben voorbereid. Die een mooi uniform aanhebben van hun voorbereiding en heiliging. Die al een heel eind in de geestelijke strijd gevorderd zijn.

En aan de tafel horen alleen de sterken in het geloof, die een mooi voorkomen hebben, een leven zonder vlekken, een voorbereiding die er best mee door kon. En de éne keer denk ik dat ik wel aan kan gaan, maar

de andere keer is mijn voorbereiding me zo tegengevallen, dat ik niet aanga. Mijn voorbereiding moet toch goed genoeg zijn. En voor je het weet steun je op Christus en op je voorbereiding. En dat is in de grond der zaak niet anders dan een vervloekte afgoderij.....

En rond die pier van overschatting loopt het schip vast. Wanneer ben ik ver genoeg op de geloofsweg? Wanneer heb ik me goed genoeg voorbereid? Hoe weet ik of ik gelovig genoeg ben, heilig genoeg ben? En je schip verzandt en loopt vast.

Vaak kom je uit angst voor de ene tegen de andere strekdam aan. Als je vanuit je verleden heel sterk in die lijn van Zwingli zat, kun je uit angst, reactie heel dicht tegen die eerste aankomen en andersom.

Wat is dan de juiste waterweg? De vaargeul van antwoord 75. Dat Christus heeft bevolen aan het Heilig Avondmaal deel te nemen mij en alle gelovigen. Dus: er moet geloof zijn, maar dan mij en alle gelovigen. Alle ware gelovigen, zwak en sterk.

Wilhelmus a Brakel zegt dan: de bekeerden, de ware gelovigen mogen niet afblijven, die hebben te zorgen dat zij aan kunnen gaan, en de onbekeerden, de niet ware gelovigen, mogen niet aangaan. Ben ik een ware gelovige? Ja, die vraag schuif je wel eens voor je uit. Zo'n lastige vraag en als je erachter komt dat je het niet bent, krijg je toch maar strijd. Laat maar, voorlopig niet. Wat goed dat het 4 keer per jaar in elk geval naar ons toekomt. Zie zondag 30. Voor elke avondmaalsbediening: beproeft uzelf. Ben ik ware gelovige of niet? Deel ik in dat: Hij voor mij, Hij voedt mij, Hij verzadigt mij, of niet. Ben ik binnen of buiten. Ben ik op weg naar de hemel of op weg naar de hel. Vreselijk dat ik dat soms maar op zijn beloop laat en denk, och ik zie later wel.

We merken dat rond het Heilig Avondmaal ook dat woord van Luther geldt: wie gelooft die heeft alles, die niet gelooft die heeft niets. Wie niet gelooft redt er zichzelf niet mee door dan maar aan te gaan. Nee, die is geroepen tot bekering en geloof, om tot Christus te komen. En die gelooft die heeft alles. Voor wie gelooft is het Heilig Avondmaal het zegel dat al die schatten echt, echt je eigendom zijn. Jezus voor je, Jezus voedt je, Jezus verzadigt je.

3 zegel

Jezus heeft het mij en alle gelovigen geboden. Ja, maar kun je dat dan zonder Heilig Avondmaal niet geloven? Kun je zonder Heilige Avondmaal niet geloven dat je zult volharden in het geestelijke leven en zult aankomen in de hemel? Blijkbaar kent God ons zo goed, kent de Vader Zijn kinderen zo goed dat Hij het Heilig Avondmaal heeft laten inzetten. Als krukken na de operatie. Als de dokter die meegeeft moet je die maar niet weggooien als je uit het ziekenhuis bent. Je zult ze wel nodig hebben om op den duur overeind te blijven. Je zult het Heilig Avondmaal

wel nodig hebben om overeind te blijven in geloof anders had de Heere niet ingesteld en meegegeven.

Want het is wat: . Want we denken aan het woord van Jezus: de satan heeft u zeer begeerd te ziften als de tarwe. En hij kan er een aanvechtingen voor gebruiken. Dat je het niet waard ben, en dat is waar, dat je veel gezondigd hebt, en dat is waar. Dat je nog steeds blijft zondigen en dat is waar, en dat er maar geen vooruitgang in zit, en dat kan waar zijn, dat je niet krijgt wat je graag zou willen, dat kan waar zijn, dat je voor je gevoel zo ver van God vandaan bent, en dat kan waar zijn. Dat je daarom dus nooit Gods kind kunt zijn en dat is niet waar. Maar hij zift wat om je dat niet meer te durven laten zeggen of denken.

Hij kan er ook beproevingen voor gebruiken. Die hij maar op je leven stapelt. Denk aan Job. Het één na het ander. Hij maakt je het leven zwaar, zo zwaar dat het geloof lijkt te gaan breken en ophouden. Dat je niet meer kunt en het niet meer volhoudt om Hem te blijven volgen.

Hij kan er de wereld voor gebruiken. Met verdrukkingen. Hele kleine: door drukte en andere dingen komt het geestelijk leven in de verdrukking. Grotere: door tegenwerking en tegenstand in huis of in familie, of op je werk. Nog grotere: door ontslag, vervolging, gevangenschap, marteling, marteldood. Dat het geloof wordt verdrukt opdat het af zal vallen en stokken zou.

Hij kan er de zonde voor gebruiken. De subtiele zonde van aardse dingen die je zo in beslag nemen dat het geestelijke eronder verstikt. De zonde in zijn ware gedaante: één zwakke plek waar hij door naar binnen wil komen om als een bacterie van binnen uit alles aan te tasten en het zoeken van de HEERE lam te leggen en te laten ophouden.

Hij kan er ons eigen hart voor gebruiken. Waar de hang naar de wereld blijft, waar de vijandschap tegen God gebleven is, waar de verheffing van het eigen ik op de loer blijft liggen.

Satan heeft u zeer begeerd te ziften als de tarwe. En wie kind is, aangenomen kind, die weet ervan. Dan langs die kant, dan langs deze kant. En je weet het en erkent het: mijn geestelijk leven redt het niet. Het vertrouwen, zoeken, volgen, verlangen, liefhebben sijpelt weg. Dan zou ik er niet komen, de eindstreep niet halen. Aan mezelf overgelaten liep het verkeerd af met mij. Misschien komt er een tijd dat je zo dankbaar bent dat God verzegelt: Ik zorg dat het blijft. Ik zal zorgen dat je geestelijk niet ophoudt en aankomt in de heerlijkheid. Want dat verzegelt Hij aan Zijn tafel. Aan ieder die tot Christus komt. Die aan het einde van de voorbereidingsweek tot Christus vlucht. Ik zal u voeden, Ik je geestelijk leven voeden.

Dan mag je verwachten dat iemand die dat ontvangt het voedsel ook gebruikt. De Bijbel, de kerkdiensten. Want daardoor voedt Hij het

geestelijk leven. Door de Bijbel drie maal per dag te lezen. Door de erediensten zo trouw mogelijk te bezoeken, als het enigszins kan ook op woensdagavond en 2^e feestdagen en nieuwjaarsmorgen.

Hoe kan ik daar dan zeker van zijn dat Hij mij geestelijk leven voedt? Dat verzegelt Hij op twee manieren: Allereerst laat Hij zien, ja zien en proeven: Ik gaf Mijzelf voor u. Ik gaf Mijn lichaam en bloed voor u. Voor die prijs kocht Ik u. En dat betekent, vergeet dat nooit: uw geestelijk is vrucht van Mijn offer. Het is niet begonnen met uw geestelijk leven, zoeken strijden, verlangen. Als het daarmee was begonnen ja dan zou het zo weer kunnen stoppen en ophouden. Maar het is begonnen daarmee dat Ik u kocht met Mijn offer. En daarom heb Ik u levend gemaakt. Heb Ik u van dood levend gemaakt en u leren zoeken, verlangen en geloven. En daarom blijft het. Ik heb u gekocht, ik ben voor u gestorven en daarom laat Ik nooit meer gaan. Daarom heb Ik u levend gemaakt en houdt Ik u levend en breng Ik u thuis. Want uw leven is vrucht van Mijn offer. Ten diepste ben Ik niet voor u gestorven omdat u gelooft, maar gelooft u omdat Ik voor u gestorven ben. Eens en voorgoed. Onomkeerbaar. Zeker. Zeker uw geestelijk leven haalt het en komt in de heerlijkheid.

En de tweede manier is deze: kijk eens, brood en lichaam je eet het met je mond en dan gaat het heel je lichaam door. Het vermengt zich met heel je lichaam. Het wordt één met je. Nou, zo verzegel Ik je dat Ik helemaal één met je ben. Zo één, dat Mijn offer helemaal door je heentrekt en alles gaat beheersen. Al je vermogens, al je gezindheden, al je verlangens. Ik doortrek ze. En die nauwe verbintenis wordt op twee manier duidelijk gemaakt in de Bijbel. Met die van een Bruidegom en bruid. Dat betekent dat vlees van Zijn vlees en been van Zijn gebeente. Zo nauw is onze verbintenis, gemeenschap. Dat Ik uw bruidegom ben: Ik bemin u, Ik verlang naar u, Ik heb u lief, Ik wil u bij mij hebben. Want het is toch niet normaal dat een bruidegom en een bruid zo ver van elkaar vandaan zijn. Ik verlang naar u. Ik breng u eens tot mij.

Zou je ook niet gaan liefhebben en verlangen? Zou je als bruid ook niet gaan hunkeren naar de bruiloftsdag? Je er niet in gaan oefenen door daaraan te denken, door het aardse af te sterven.

En ten tweede de verbintenis van Hoofd en lichaam. Zo hecht is de verbintenis van Mij met u, dat Ik uw Hoofd ben. En dat houdt in: Ik bescherm u. Als het hoofd een gevaar ziet voor het lichaam dan geeft het signaal af en beschermt het lichaam. Ik bescherm u, uw ziel, uw geestelijk leven, uw zaligheid. En dat betekent; Ik regeer u. het hoofd bestuurt je lichaam, je handen, je voeten. Zo bestuur Ik je hele denken en willen en doen. Ik heilig u, Ik regeer u. En: zal het lichaam straks bij het hoofd brengen, het is toch niet normaal dat een hoofd en een lichaam zover van elkaar verwijderd zijn. Ik neem u tot mij.

Zou je dan niet de zonde haten? Je niet bloot willen stellen aan zondige invloeden. Dat bedroeft de Heilige Geest. Dat bedroeft Christus, Die voor je stierf.

Zo is het Heilig Avondmaal zegel. Ik voor u, Ik voed u, Ik verzadig u. De HEERE ziet Zijn kinderen zo graag verzekerd, verheugd in Hem en zingend op weg naar de hemel. Daarom gaf Hij het Heilig Avondmaal.

Amen